

Липовська К.В.,

магістрант ПВНЗ «Київський університет культури»;

Науковий керівник: Тимцуник В.І.,
доктор наук з державного управління,
професор, професор ПВНЗ «Київський
університет культури», м. Київ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Потреба децентралізації державного управління в Україні стоїть на порядку денному з перших років виникнення української державності. Верховна Рада України ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування, задекларувавши відданість європейським стандартам управління [2].

Децентралізація – це передача значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. Так, аби якомога більше повноважень мали ті органи, що ближче до людей, де такі повноваження можна реалізовувати найбільш успішно [1].

Реформа, котра втілюється в Україні, є унікально українською і не копіює досвіду будь-якої іншої країни. Вона має три складові: реформа територіальної організації влади; реформа місцевого самоврядування; реформа регіональної політики.

Основне завдання реформи – створити умови для розвитку громад та наблизити послуги до людей шляхом формування заможних громад, передачі більшої частини повноважень на базовий рівень управління та чіткого розмежування функцій між рівнями управління, а також гарантувати належне ресурсне забезпечення місцевого самоврядування [2].

На першому етапі втілення реформи децентралізації в Україні (2014-2018 роки) першочерговим завданням стало створення законодавчого підґрунтя для докорінної зміни системи влади та її територіальної основи на всіх рівнях.

У квітні 2014 року Уряд України схвалив основний концептуальний документ – *Концепцію реформування місцевого самоврядування* [4] та територіальної організації влади. Після цього був затверджений План заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [5], які дали старт реформі.

Метою Концепції є визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів

громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад [4].

Серед основних принципів реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади визначено наступні:

- верховенства права;
- відкритості, прозорості та громадської участі;
- повсюдності місцевого самоврядування;
- субсидіарності;
- доступності публічних послуг;
- підзвітності та підконтрольності органів і посадових осіб місцевого самоврядування територіальній громаді;
- підконтрольності органів місцевого самоврядування органам виконавчої влади у питаннях дотримання Конституції та законів України;
- правової, організаційної та фінансової спроможності місцевого самоврядування;
- державної підтримки місцевого самоврядування;
- партнерства між державою та місцевим самоврядуванням;
- сталого розвитку територій [4].

Для реалізації положень Концепції та завдань Плану заходів, необхідно було в першу сформувані пакет нового законодавства. Як зазначають експерти, починати процес децентралізації логічніше б було із внесення змін до Конституції України, оскільки саме головний закон країни є основою для адміністративного устрою держави. Це дозволило б забезпечити ґрунтовну правову підтримку змінам і допомогло б уникнути перешкод на шляху реформування структури і повноважень місцевого самоврядування. Але в умовах військового конфлікту та окупації частини території України такі зміни неможливі. Тому розвиток місцевого самоврядування і процес децентралізації спирається на альтернативні правові шляхи [3]. З 2014 року Уряд розпочав реформу в межах чинної Конституції. За цей час вже сформований і діє основний пакет нового законодавства, впроваджуються першочергові законодавчі ініціативи. Мова йде про:

- Закони про внесення змін до Бюджетного та Податкового кодексів України. Завдяки цим змінам відбулася фінансова децентралізація [1].

- Закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Дав змогу почати формувати спроможний базовий рівень місцевого самоврядування. З 2015 по 2018 роки в Україні створено 878 об'єднаних територіальних громад (ОТГ). До складу цих ОТГ увійшли більше 4000 колишніх місцевих рад. 9 млн людей проживають в ОТГ. Такі темпи міжмуніципальної консолідації міжнародні експерти називають дуже високими [1].

- Закон також запровадив інститут старост в ОТГ, які представляють інтереси сільських мешканців в раді громади. В селах ОТГ працюють вже 786 старост, ще майже 1,7 тисяч осіб виконують обов'язки старост [1].

- У 2018 році об'єднані громади отримали у комунальну власність майже 1,5 млн га земель сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів [1].

- Закон «Про співробітництво територіальних громад». Створив механізм вирішення спільних проблем громад: утилізація та переробка сміття, розвиток спільної інфраструктури тощо. На кінець 2018 року реалізується вже 325 договорів про співробітництво. Цим механізмом скористалися 1262 громад [1].

- Закон «Про засади державної регіональної політики». Державна підтримка регіонального розвитку та розвитку інфраструктури громад за час реформи зросла у 39 разів: з 0,5 млрд в 2014 до 19,37 млрд грн у 2018 році. За рахунок цієї підтримки в регіонах та громадах реалізовано у 2015-2018 роках більше 10 тисяч проектів [1].

- Пакет законів щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг. Це дозволило делегувати органам місцевого самоврядування відповідного рівня повноваження з надання базових адміністративних послуг: реєстрацію місця проживання, видачу паспортних документів, державну реєстрацію юридичних та фізичних осіб, підприємців, об'єднань громадян, реєстрацію актів цивільного стану, речових прав, вирішення земельних питань тощо [1].

Нова законодавча база значно посилила мотивацію до міжмуніципальної консолідації в країні, створила належні правові умови та механізми для формування спроможних територіальних громад сіл, селищ, міст, які об'єднують свої зусилля у вирішенні нагальних проблем. Також вже виправдала себе нова модель фінансового забезпечення місцевих бюджетів, які отримали певну автономію і незалежність від центрального бюджету.

Другий етап децентралізації в Україні (2019-2021 роки) передбачає реалізацію наступних завдань:

1. затвердження нової територіальної основи для діяльності органів влади на рівні громади;
2. передача (децентралізація) повноважень виконавчої влади органам місцевого самоврядування та їх розмежування між рівнями і органами за принципом субсидіарності;
3. створення незалежної ресурсної бази для здійснення повноважень місцевого самоврядування;
4. формування ефективної системи служби в органах місцевого самоврядування та органах виконавчої влади;
5. упорядкування системи державного контролю та нагляду за законністю діяльності органів місцевого самоврядування;
6. розвиток форм прямого народовладдя (виборів, референдумів);
7. удосконалення механізму координації діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади [1].

Очікується, що 2019 рік стане ключовим у питанні формування базового рівня місцевого самоврядування: до кінця року більшість існуючих малочисельних місцевих рад можуть об'єднатися, а отже стати спроможними перебрати на себе більшість повноважень, належним чином використовувати ресурси і нести відповідальність за свої дії чи бездіяльність перед людьми та державою. Це створить стійке підґрунтя для наступних кроків реформи місцевого самоврядування, а також сприятиме прискоренню реформ у сфері охорони здоров'я, освіти, культури, соціальних послуг, енергоефективності та інших секторах [1].

23 січня 2019 року Кабінет Міністрів України ініціював перехід до нового етапу реформи децентралізації, який передбачає закріплення вже набутих успіхів і формування спроможних громад, зміну територіального устрою на рівні районів та громад, чітке розмежування повноважень та функцій контролю різних рівнів управління, а також розвиток форм місцевої демократії [1].

Необхідним також вбачається прийняття ряду важливих законів: «Про засади адміністративно-територіального устрою України»; «Про внесення змін до закону «Про регулювання містобудівної діяльності»»; «Про службу в органах місцевого самоврядування» (нова редакція); «Щодо державного нагляду за законністю рішень органів місцевого самоврядування»; «Про місцевий референдум». Оновлення законів «Про місцеві вибори», «Про місцеве самоврядування», «Про місцеві державні адміністрації» тощо.

У результаті чергові місцеві вибори восени 2020 року мають пройти на новій територіальній основі районів та громад. Повноваження між рівнями управління повинні бути розмежовані за принципом субсидіарності. Мешканці громад мають бути забезпечені механізмами та інструментами впливу на місцеву владу та участі у прийнятті рішень [1].

Список використаних джерел:

1. Децентралізація [Електронний ресурс] / Децентралізація дає можливості. — Електрон. дані. — Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/about> – Назва з екрану. – Дата перегляду : 12.03.2019.

2. Децентралізація в Україні: досягнення, надії і побоювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.international-alert.org/sites/default/files/Ukraine_Decentralisation_UK_2017.pdf. – Назва з екрану. – Дата перегляду : 12.03.2019.

3. Закірова С. Децентралізація в Україні: сучасний стан законодавчого забезпечення процесу реформування [Електронний ресурс] / С. Закірова. – Режим доступу : http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2853:detsentralizatsiya-v-ukrajini-suchasnij-stan-zakonodavchogo-zabezpechennya-protseesu-reformuvannya&catid=8&Itemid=350 – Назва з екрану. – Дата перегляду : 12.03.2019.

4. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [Електронний ресурс] : Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p> – Назва з екрану. – Дата перегляду : 10.03.2019.

5. План заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [Електронний ресурс] : Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 р. № 688-р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2016-p#n80> – Назва з екрану. – Дата перегляду : 11.03.2019.

Луковська Ю. С.,

студентка I курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «МФ КНУКіМ»;

Науковий керівник: Бородіна Г. Г., кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «МФ КНУКіМ», м. Миколаїв

БІБЛІОТЕКИ КИТАЮ: ВІД ЕПОХИ ЧЖОУ ДО СЬОГОДЕННЯ

Сучасний Китай – це гігантська машина з переробки інформації. Читати тут починають рано вранці, а закінчують пізно ввечері. Читають все підряд, читають усе без винятку. Гості країни, потрапляючи в китайську бібліотеку, відразу відчують особливу ауру «невгамовної спраги знань». Таке прагнення місцевих жителів до освіти складалося історично.

Китайські бібліотеки вважаються кращими у світі. В Україні ж 2019 рік оголошено роком Китаю. Цього року Україна і Китай відзначають 25 років встановлення дипломатичних відносин і виходять на новий, стратегічний рівень взаємодії. Саме тому звертаємо увагу на бібліотечну справу Китаю, адже співробітництво сприятиме удосконаленню бібліотечної справи України.

Метою нашої роботи є дослідження історії розвитку китайських бібліотек від найдавніших часів до сьогодення.

Розвиток бібліотек Китаю започатковано наприкінці епохи династії Чжоу (1045 р. до н. е. по 221 до н. е.). У цей період почали створюватися перші китайські книги. Спочатку китайці писали на бамбукових планках. Зазвичай такі бамбукові «книги» сягали в довжину 50-70 сантиметрів, а в ширину були близько 10-15 сантиметрів. Текст на них наносився зверху вниз, справа наліво. Писали китайці в основному бамбуковим пензлем, а в якості чорнила